

Webinar

Publicatie jaarverslag 2023

FSMA

AUTORITEIT
VOOR
FINANCIËLE
DIENSTEN
EN MARKTEN

Jean-Paul Servais,
voorzitter FSMA

21 juni 2024

Jaarverslag 2023

Verslaggeving over toezicht: grotere focus

- Geen volledig activiteitenverslag
- Zoom op de belangrijkste tendensen en acties
- Optreden toegankelijk uitgelegd in interviews

Meer aandacht voor grote thema's

- Belangrijkste hedendaagse thema's in de kijker gezet
- Gebundeld vooraan in het jaarverslag
- Voorbeelden:
 - Value for money
 - Duurzaamheid
 - Internationaal
 - Data-analyse
 - ...

Jaarverslag 2023

De FSMA controleerde bij **10** vijf beheerverenootschappen van beleggingsfondsen en vijf vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies de naleving van de regels over compliance en risicobeheer, buitenlandse activiteiten en ESG.

Dankzij de meldingen van de FSMA kon het parket de toegang blokkeren tot **278 frauduleuze websites** met illegale beleggingsaanbiedingen.

De FSMA startte **104 (pre-) analyses** op over mogelijk marktmisbruik. Ze legde 29 maal de handel in een aandeel stil.

De FSMA opende **38 nieuwe dossiers** die aanleiding kunnen geven tot het opleggen van een **administratieve geldboete**.

De FSMA ontving **238 meldingen van klokkenluiders** over feitelijke of mogelijke inbreuken op de financiële wetgeving.

De FSMA deed **43 controles** op de naleving van de regels bij de verkoop van beleggings- en verzekeringsproducten.

De FSMA publiceerde **256 waarschuwingen**. Die publicaties waarschuwden het publiek voor de gevaren van (mogelijk) onwettige aanbiedingen.

De FSMA ontving **3.493 meldingen** van consumenten over diverse financiële onderwerpen. Twee derde van de meldingen ging over fraude en onregelmatige aanbiedingen van financiële producten en diensten.

De FSMA analyseerde **3.213 reclame-uitingen** voor fondsen, gereguleerde spaarrekeningen en gestructureerde schuldinstrumenten, derivaten en obligaties aangeboden door financiële instellingen.

De FSMA controleerde in **6.719 dossiers** van tussenpersonen de naleving van de inschrijvingsvoorwaarden.

De FSMA verwerkte **1.134 meldingen** van transacties van bedrijfsleiders.

De FSMA schrapte de inschrijving van **307 tussenpersonen**.

Wikifin, het programma financiële educatie van de FSMA, ontving ruim **4 miljoen bezoekers** op zijn website.

De FSMA heeft **14 minnelijke schikkingen** aanvaard in het kader van administratieve sanctieprocedures. Deze schikkingen voorzien in de betaling van een geldboete en een nominatieve bekendmaking op de website van de FSMA. De minnelijke schikkingen brachten in totaal **471.145 euro** op voor de Schatkist.

De antifraudecampagne die in oktober 2023 gelanceerd werd, bereikte bijna **1,2 miljoen personen**. De advertenties werden 3,7 miljoen keer vertoond.

De FSMA controleerde **5.023 entiteiten** op de naleving van de wetgeving over witwassen en de strijd tegen de financiering van terrorisme.

<https://www.fsma.be/nl/jaarverslagen>

Tijdens dit webinar: focus op twee thema's

Value for Money

Wat kost beleggen, bijvoorbeeld
in een fonds?

Data-analyse

De investeringen van de Belgische
retailbeleggers in aandelen, ETF's en opties

Value for Money

Wat kost beleggen, bijvoorbeeld in een fonds?

Value for Money: centraal thema met vele initiatieven

Value for Money: centraal thema met vele initiatieven

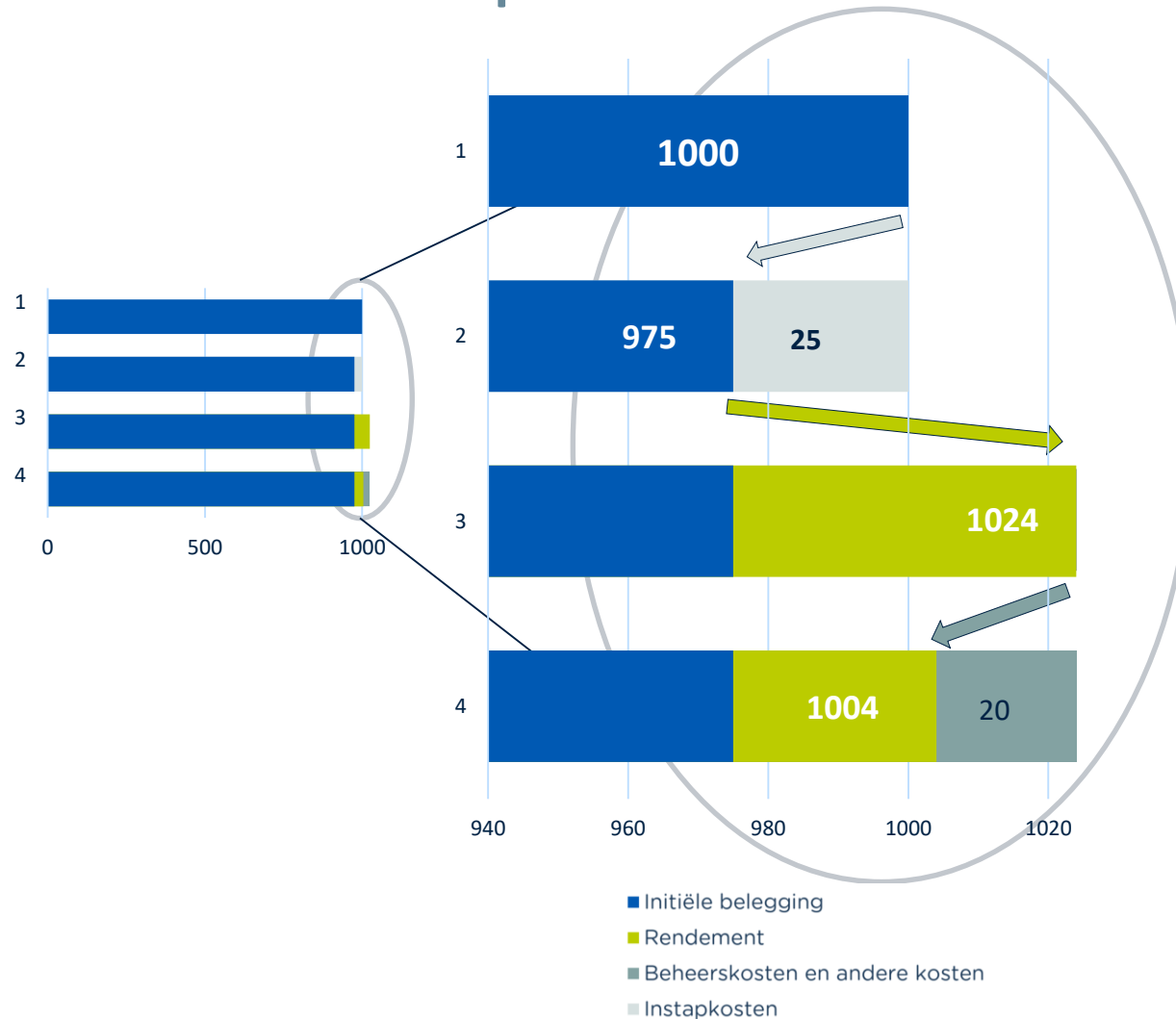

Dubbel doel: Value for Money & informatie voor de consument

- **Value for Money:** financiële producten moeten in het belang van de consument zijn door een perspectief te bieden op reëel rendement, geen ongerechtvaardigde hoge kosten aan te rekenen en eventuele andere voordelen.
- Particuliere beleggers in staat stellen om:
 - inzicht te krijgen in de impact die de kosten van een fonds hebben op het uiteindelijke **rendement** voor de belegger
 - de kosten die ze betalen gemakkelijker te **vergelijken** met de kosten die Belgische openbare beleggingsfondsen doorgaans aanrekenen
- **Update** van eerste studie over kosten van Belgische fondsen, gepubliceerd in 2022

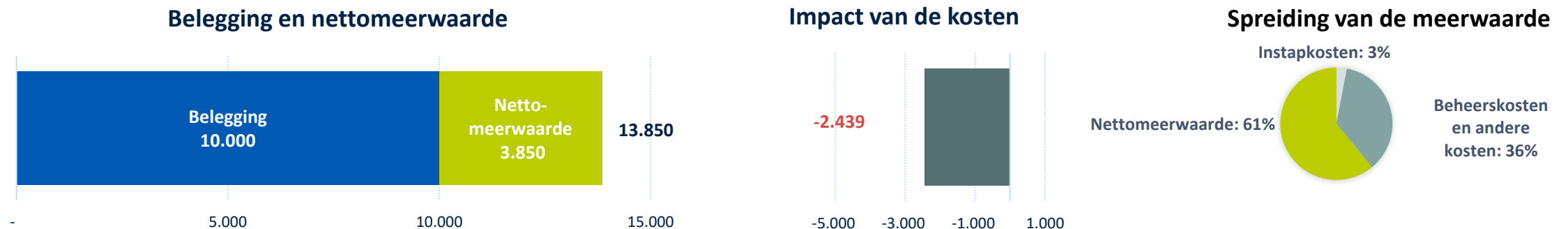
Theoretische impact van de kosten op 1 jaar

1. U belegt 1.000 €
2. U betaalt eenmalig 2,5% instapkosten
3. Het fonds levert een rendement op van 5%...
4. ...en de beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten, die 2% bedragen, worden op periodieke basis in mindering gebracht van uw belegging

Impact van de reële gemiddelde kosten op 10 jaar

- Belegging van 10.000 euro op een periode van 10 jaar
- Jaarlijks brutorendement van 5%
- 2,1% instapkosten en 1,4% beheers- en andere kosten per jaar (gemiddelde percentages voor Belgische openbare fondsen)

Het verschil tussen het bruto- (5%) en het nettorendement (3,3%), het « effect van de kosten per jaar », is 1,7%. Je vindt dit percentage in de KID.

Het kostenniveau heeft een aanzienlijke impact op het eindrendement.
Het is dus erg belangrijk om die kosten te vergelijken alvorens te beleggen.

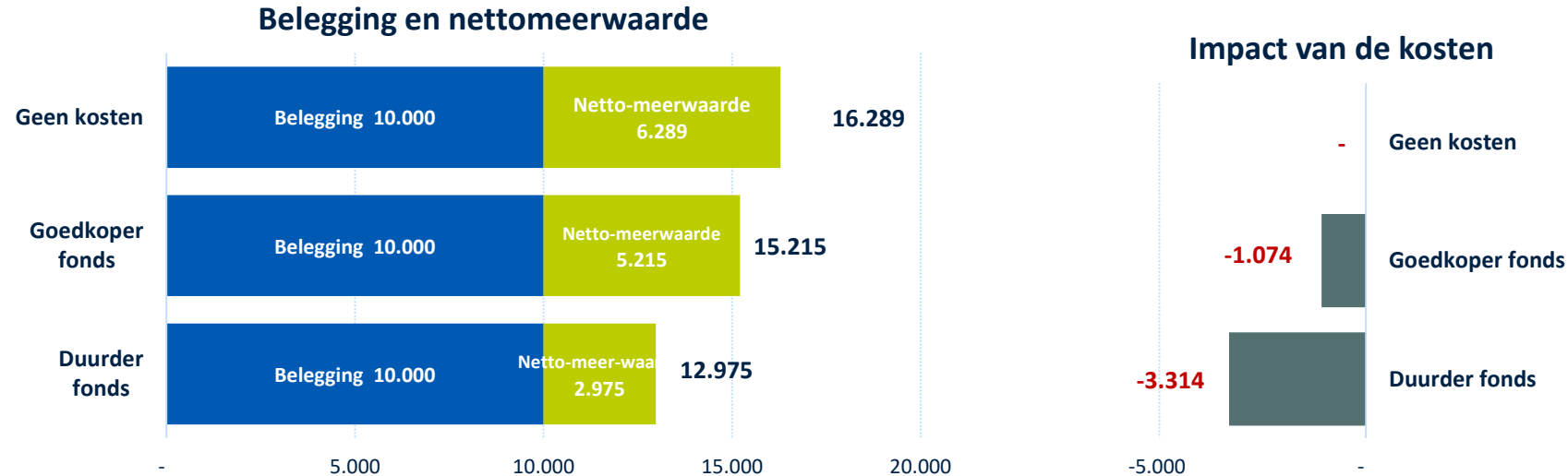
Impact van de kosten op 10 jaar

Vergelijking van de verschillende kostenscenario's

Hetzelfde uitgangspunt: belegging van 10.000 euro op 10 jaar met jaarlijks brutorendement van 5%

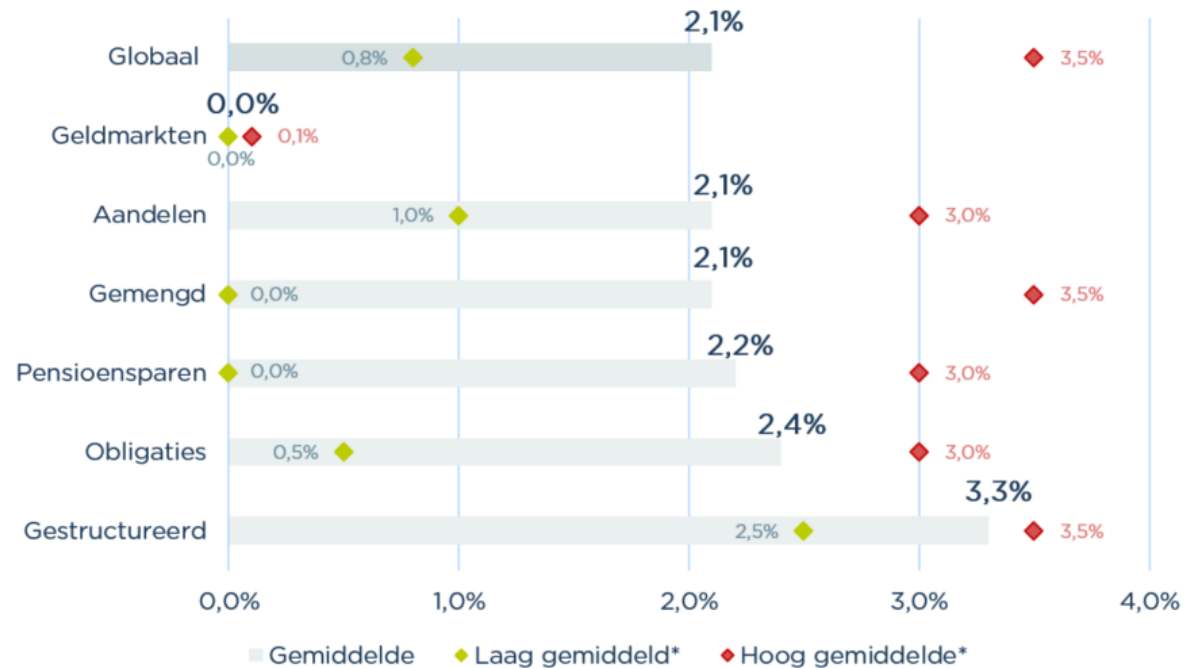
3 kostenscenario's:

1. Geen kosten (theoretisch voorbeeld)
2. Lage gemiddelde kosten: 0,8% instapkosten en 0,6% beheers- en andere kosten per jaar
3. Hoge gemiddelde kosten: 3.5% instapkosten en 1.9% beheers- en andere kosten per jaar

Instapkosten

Gemiddelde maximum instapkosten per type beleggingsbeleid voor niet-professionele klanten bij Belgische openbare fondsen:

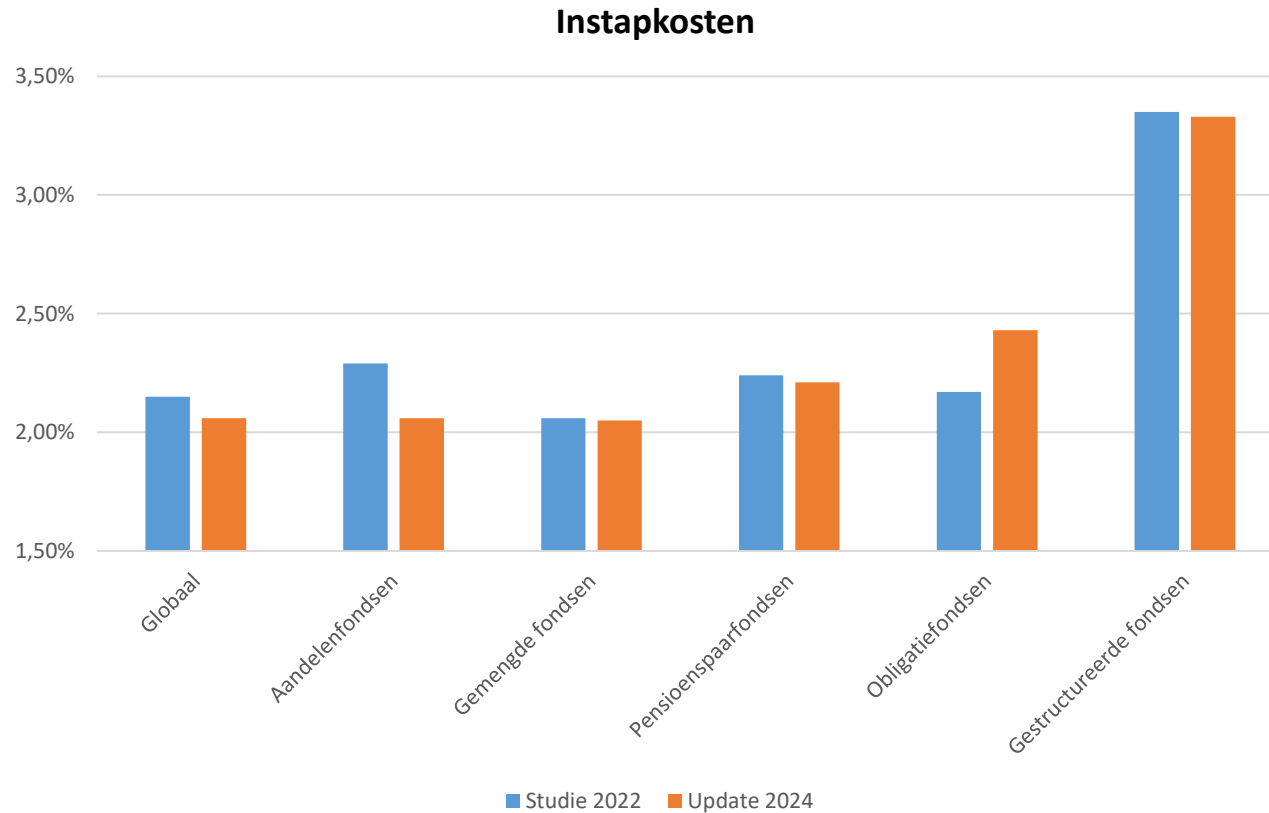
Bijvoorbeeld: **beleggingsfondsen van het type aandelen** rekenen doorgaans maximum **2,1%** instapkosten aan. Het hoog gemiddelde bedraagt **3,0%**, het laag gemiddelde **1,0%**.

Aan de hand van deze percentages kan worden vergeleken of de maximum instapkosten van een bepaald fonds hoger of lager liggen dan het gemiddelde voor andere fondsen met dit beleggingsbeleid.

Bronnen: Refinitiv Lipper, FSMA

* De lage en hoge gemiddelden vertegenwoordigen respectievelijk het 10de en 90ste percentiel van de distributie. Dat betekent dat de instapkosten bij 10% van de fondsen lager zijn dan het lage gemiddelde.

Evolutie van de gemiddelde instapkosten sinds vorige studie

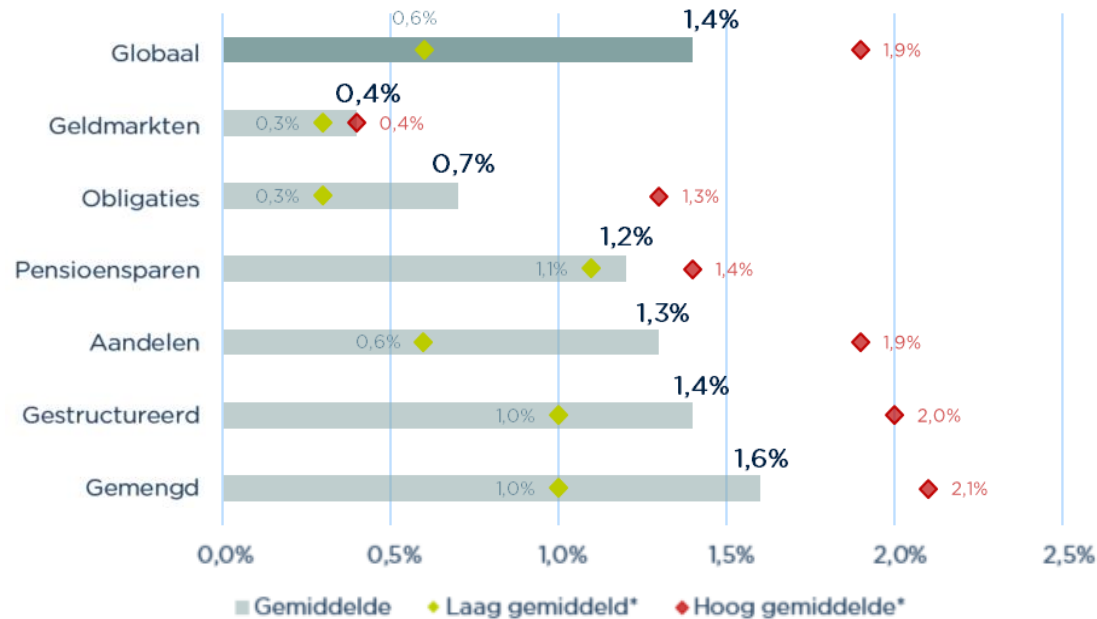

	Studie 2022	Update 2024
Globaal	2,15%	2,06%
Geldmarktfondsen	0,01%	0,01%
Aandelenfondsen	2,29%	2,06%
Gemengde fondsen	2,06%	2,05%
Pensioenspaarfondsen	2,24%	2,21%
Obligatiefondsen	2,17%	2,43%
Gestructureerde fondsen	3,35%	3,33%

Verschillende factoren kunnen de vastgestelde evoluties verklaren: variatie van de kosten van fondsen, beschikbaarheid van gegevens en evolutie van de verdeling van het netto-actief tussen de fondsen (het gemiddelde is gewogen door de netto-activa van ieder fonds)

Beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten

Gemiddelde jaarlijkse beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten voor niet-professionele klanten, per type beleggingsbeleid, bij de Belgische openbare fondsen:

Bijvoorbeeld: **beleggingsfondsen van het type aandelen** hebben gemiddeld **1,3%** beheerskosten en andere administratie- of exploitatiekosten per jaar. Het hoog gemiddelde bedraagt **1,9% per jaar**, het laag gemiddelde **0,6% per jaar**.

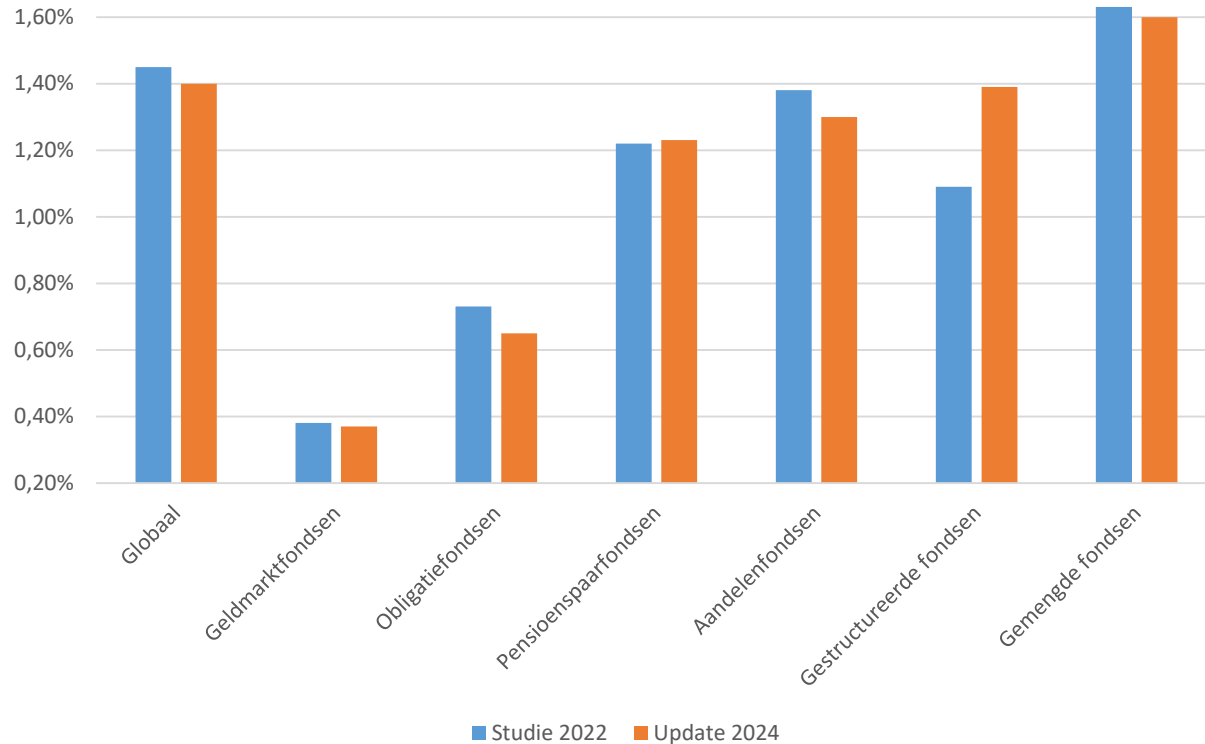
Aan de hand van deze percentages kan worden vergeleken of de kosten van een bepaald fonds hoger of lager liggen dan het gemiddelde voor andere fondsen met dit beleggingsbeleid.

Sources: Refinitiv Lipper, FSMA

* De lage en hoge gemiddelden vertegenwoordigen respectievelijk het 10de en 90ste percentiel van de distributie. Dat betekent dat de kosten bij 10% van de fondsen lager zijn dan het lage gemiddelde.

Evolutie van de gemiddelde beheers- en andere kosten sinds vorige studie

Beheers- en andere kosten

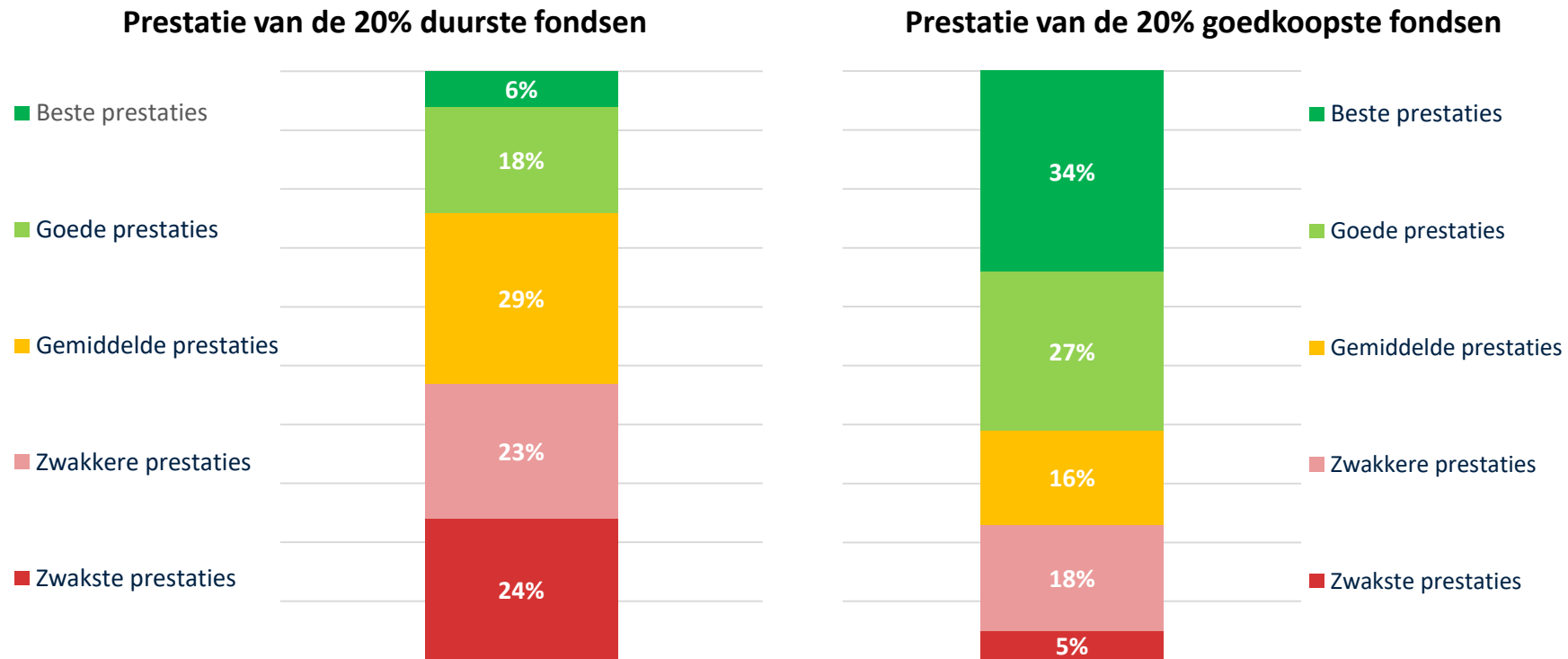

	Studie 2022	Update 2024
Globaal	1,45%	1,40%
Geldmarktfondsen	0,38%	0,37%
Obligatiefondsen	0,73%	0,65%
Pensioenspaarfondsen	1,22%	1,23%
Aandelenfondsen	1,38%	1,30%
Gestructureerde fondsen	1,09%	1,39%
Gemengde fondsen	1,63%	1,60%

Verschillende factoren kunnen de vastgestelde evoluties verklaren: variatie van de kosten van fondsen, beschikbaarheid van gegevens en evolutie van de verdeling van het netto-actief tussen de fondsen (het gemiddelde is gewogen door de netto-activa van ieder fonds)

Verband kosten - rendement

- De kosten worden in mindering gebracht van de investering van de belegger en hebben dus een impact op het uiteindelijke rendement
- Fondsen die relatief hoge kosten aanrekenen, leveren niet noodzakelijk goede prestaties

Conclusies

- Kleine evoluties in de verschillende kosten van beleggingsfondsen sinds de vorige studie

- Analyseer steeds het geheel van de kosten gelinkt aan verschillende beleggingsfondsen

- Vergelijk de kosten en hou rekening met hun impact op het eindrendement dat u zal behalen

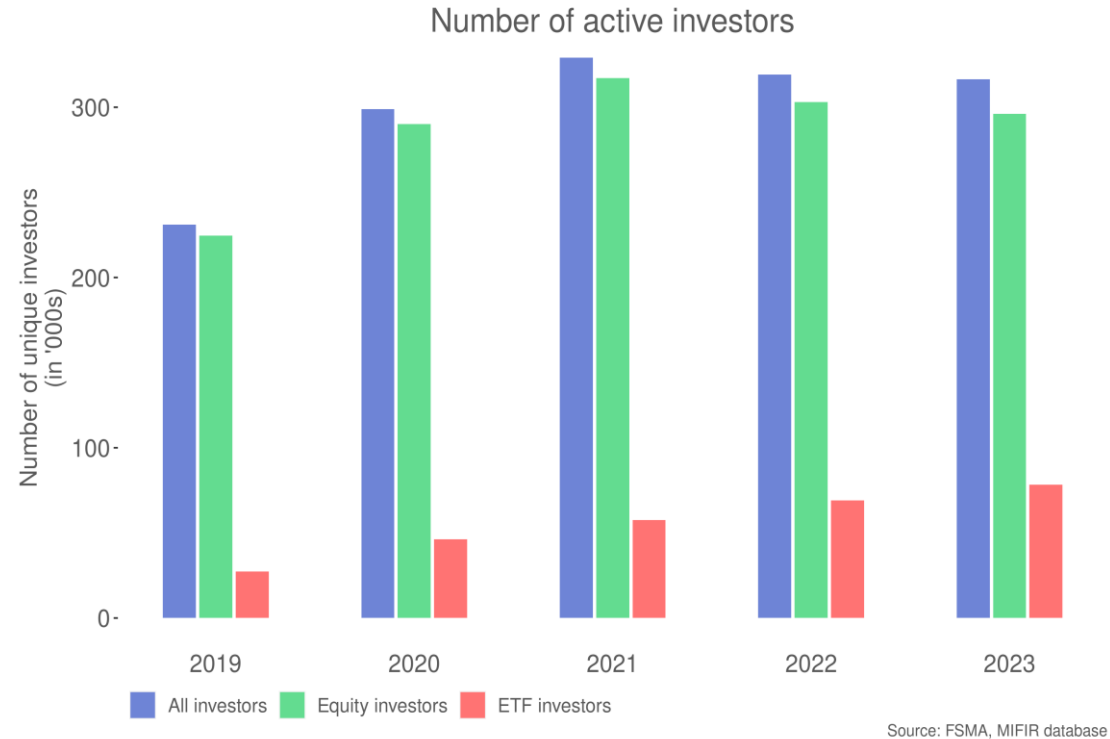
De investeringen van de Belgische retailbeleggers in aandelen, ETF's en opties

Focus op ETF's en aandelen

Populatie

- Data-analyse van de rapportering over beurstransacties die de FSMA ontvangt in het kader van de **MiFIR-verordening**
- Transacties uitgevoerd door Belgen, die van 2019 tot en met 2023 aandelen en/of ETF's verhandelden via een **entiteit onder toezicht van de FSMA**
- Sample van **28 miljoen transacties** (122 miljard euro)
 - 94,5% aandelentransacties (112 miljard euro)
 - 5,5% ETF-transacties (10 miljard euro)
- **612.000 unieke Belgische retailbeleggers** deden transacties (2/3 via individuele rekening; 1/3 via gemeenschappelijke)
- 585.000 Belgische retailbeleggers handelden in aandelen; bijna 145.000 in ETF's

Aantal actieve beleggers

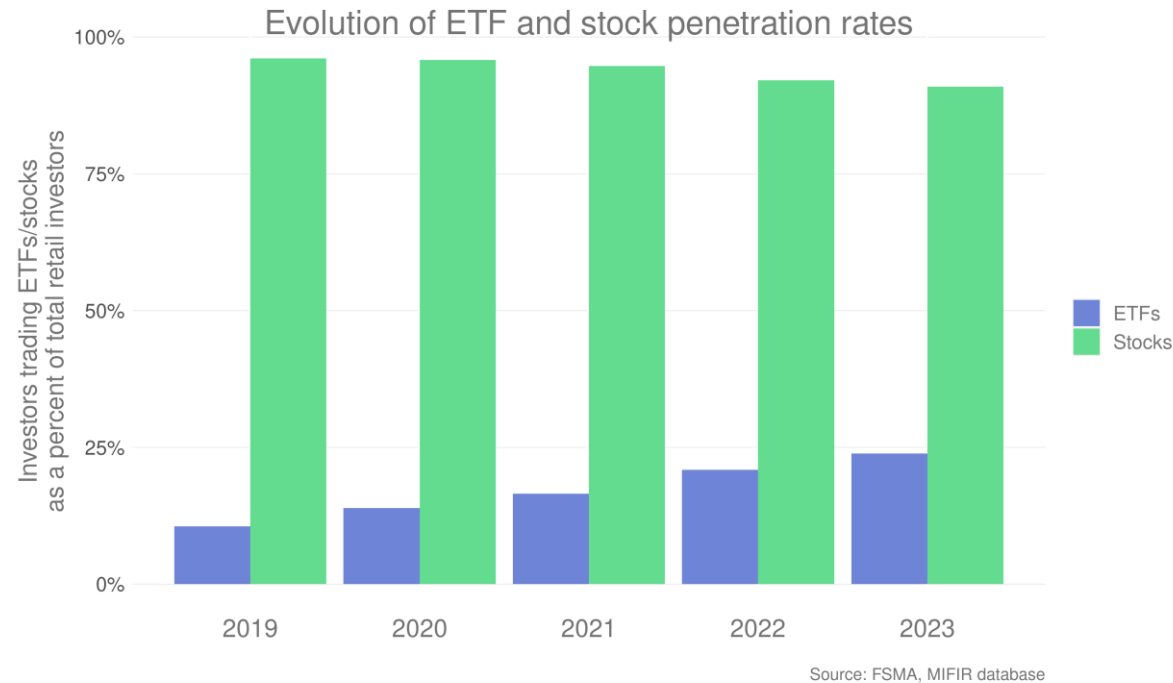

- Het aantal actieve (aandelen)beleggers zakt gestaag na een COVID-piek terwijl **het aantal actieve ETF-beleggers blijft stijgen**
- Piek in 2021: ongeveer 330.000 actieve Belgische beleggers
- 2 op de 3 transacties worden door mannen uitgevoerd, een kwart door beleggers met een gedeelde account (joint account)

ETF's worden steeds populairder

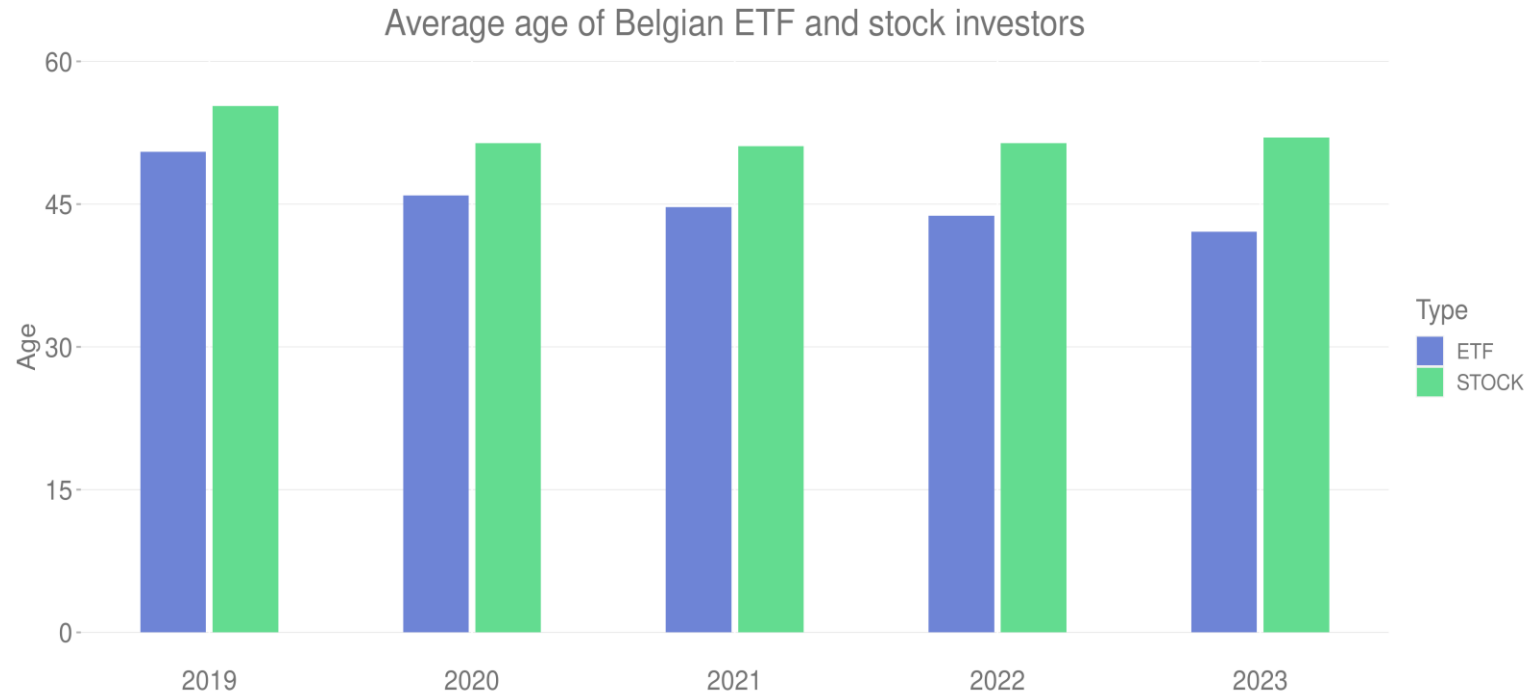
- Een ETF (Exchange-Traded Fund) is een beursgenoteerd fonds. Het kan dus gekocht en verkocht worden zoals een beursgenoteerde aandeel. ETF's worden doorgaans passief beheerd
- Bijna 1 op 4 retailbeleggers actief in 2023 handelde minstens 1 keer in een ETF
- 2023 kende meer dan 78.000 ETF-beleggers
- Het leeftijdsverschil tussen aandelen- en ETF-beleggers neemt de jongste jaren toe. Vooral ETF-beleggers worden jonger: het aandeel ETF-transacties uitgevoerd door beleggers jonger dan 40 jaar verdubbelde tussen 2019 en 2023 (tot 25% van alle ETF-transacties)

ETF's vs aandelen - evolutie

- In 2019 handelde ongeveer 1 op 10 actieve beleggers minstens 1 keer in ETF's; in 2023 was dat bijna 1 op de 4 actieve accounts
- Tegelijk is er een daling in het percentage beleggers die handelen in individuele aandelen

ETF's vs aandelen - leeftijd

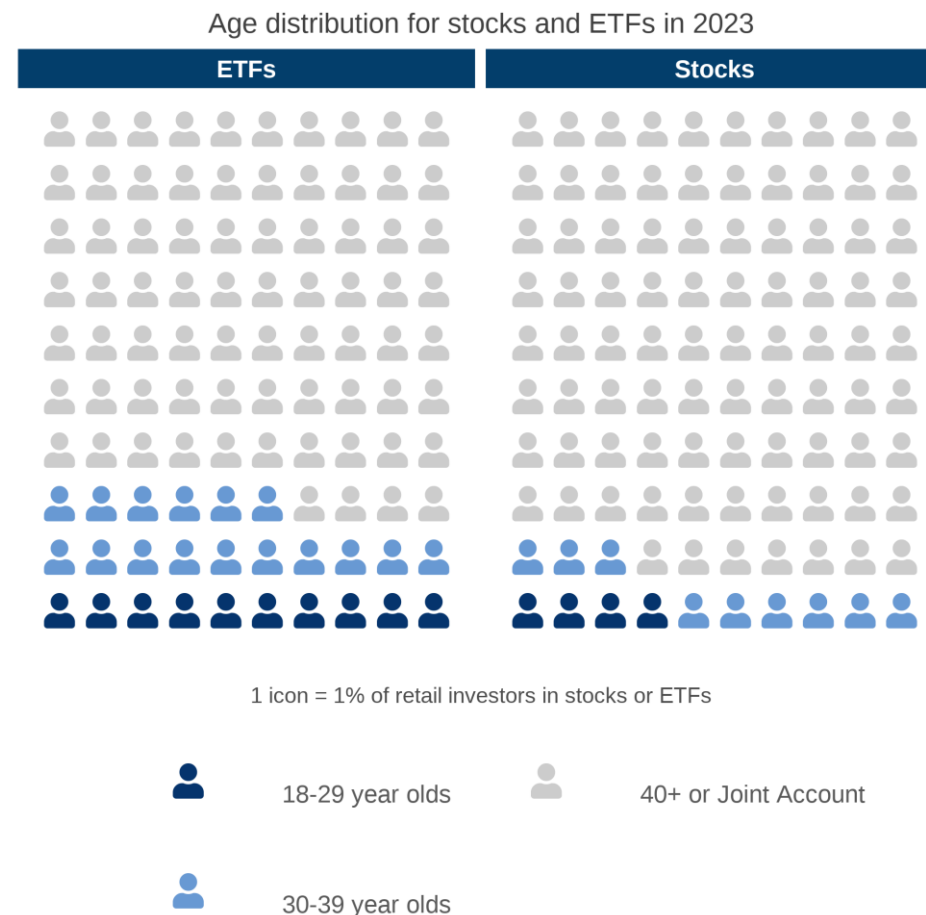

Source: FSMA, MIFIR database

- De COVID-crisis leidde tot een verjonging van de beleggers, zowel voor ETF's als (in mindere mate) voor aandelen
- Het leeftijdsverschil tussen aandelen- en ETF-beleggers neemt de jongste jaren toe: in 2023 waren ETF-beleggers gemiddeld 10 jaar jonger dan aandelenbeleggers

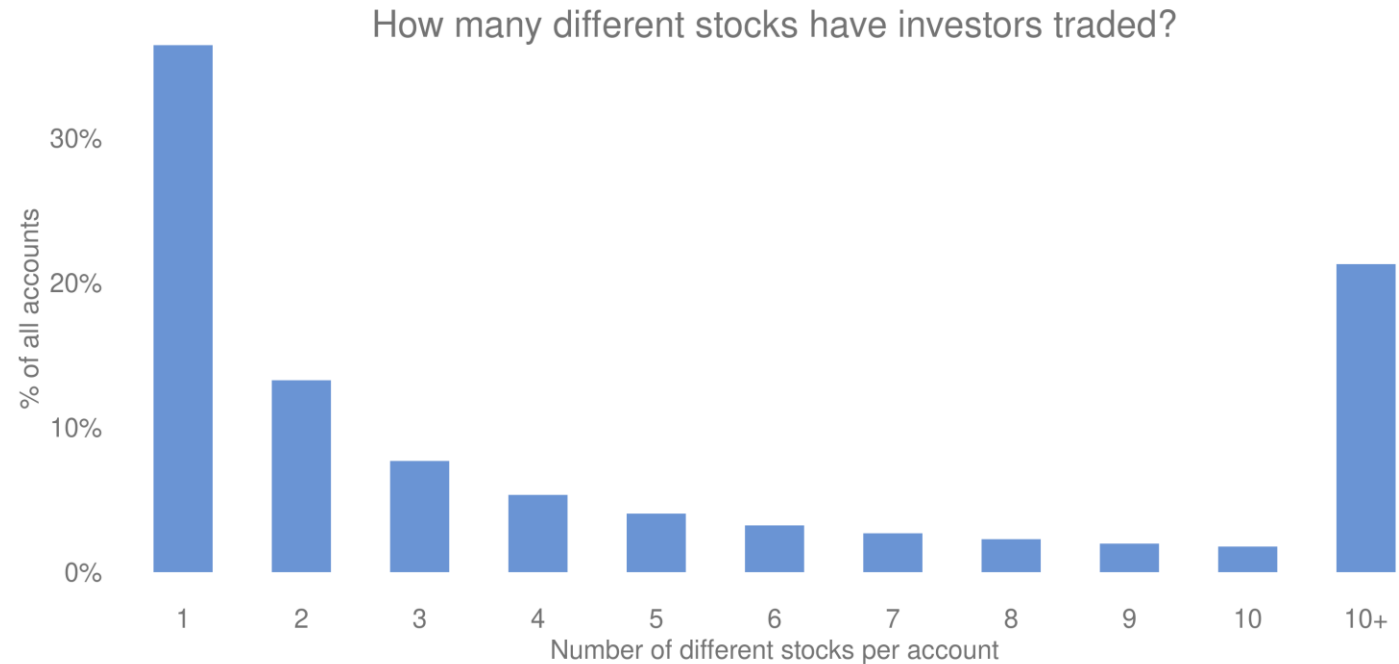
ETF's vs aandelen - transacties per leeftijdscategorie

- Het deel ETF-transacties uitgevoerd door min 40-jarigen is sterk gestegen (12,5% in 2019 vs 25%+ in 2023) – jongeren (<30 jaar) steeg van 4,4% in Q1 2019 naar 10,9% in Q4 2023
- In 2023 werd één op acht van alle aandelentransacties uitgevoerd door min 40-jarigen. Hun proportie in de totale aandelentransacties is daarmee beperkt gestegen in vergelijking met de pre-COVID jaren.

Geconcentreerde aandelenportefeuilles

- Meer dan 1 op 3 beleggers heeft slechts in 1 aandeel gehandeld
- 1 op 5 heeft minstens 10 aandelen verhandeld
- Meer dan de helft van alle beleggers handelde in maximaal 3 verschillende aandelen

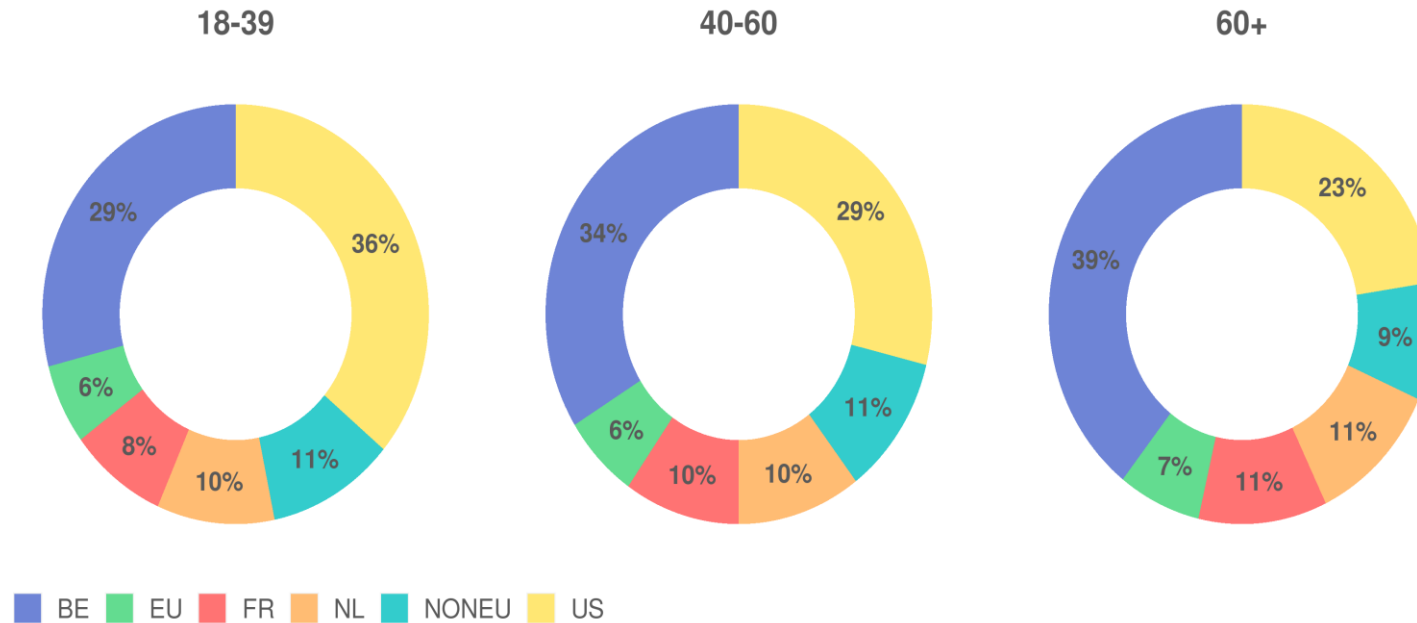

Source: FSMA, MIFIR database

Jongeren beleggen internationaler

In het algemeen beleggen ouderen vaker in Belgische aandelen, jongeren beleggen internationaler (vooral in VS-aandelen)

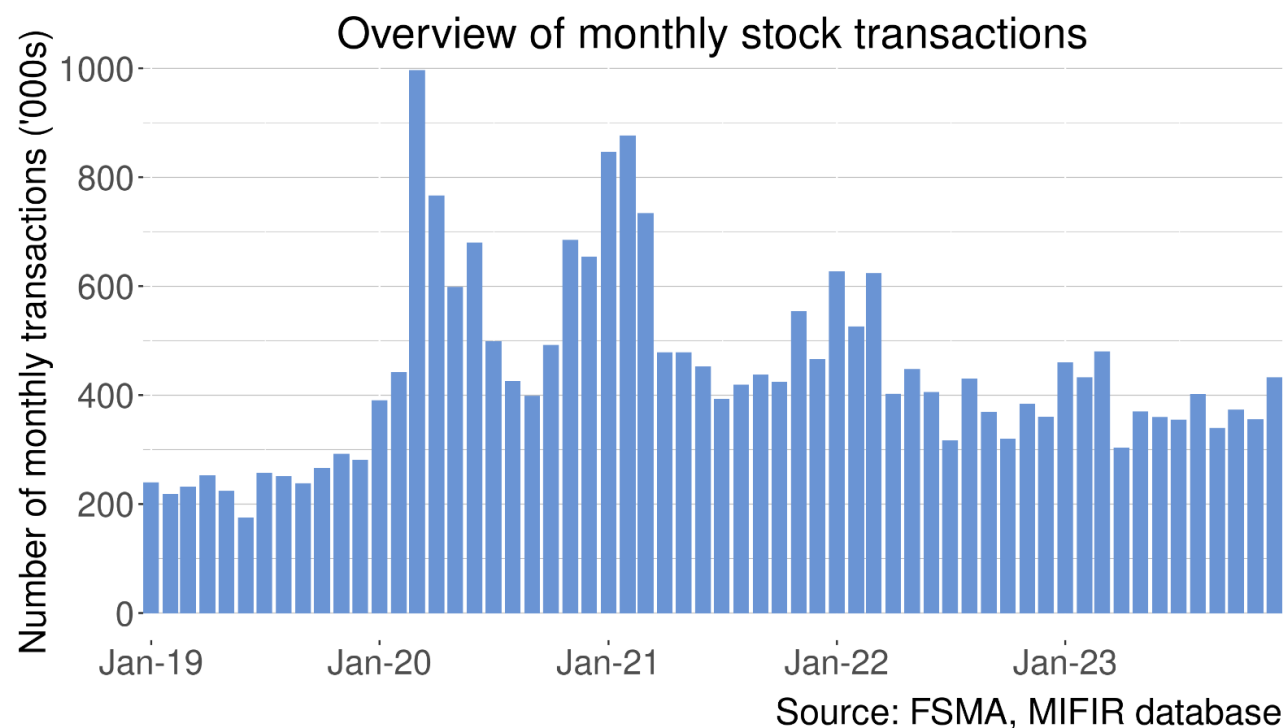
Traded monetary volume in stocks, split by age class and region

Source: FSMA, MIFIR database

Evoluties pre- en post-COVID

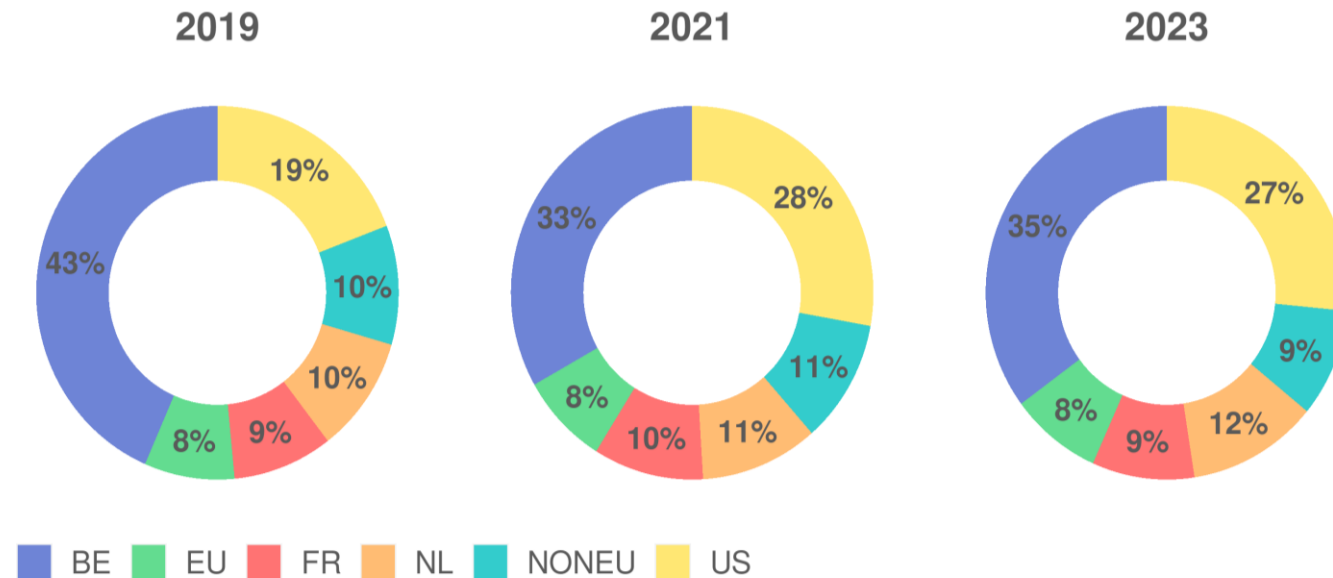
De toename in het aantal beleggers en de neiging tot frequenter handelen leiden tot een structureel hoger aantal maandelijkse transacties dan pre-COVID

Evoluties pre- en post-COVID

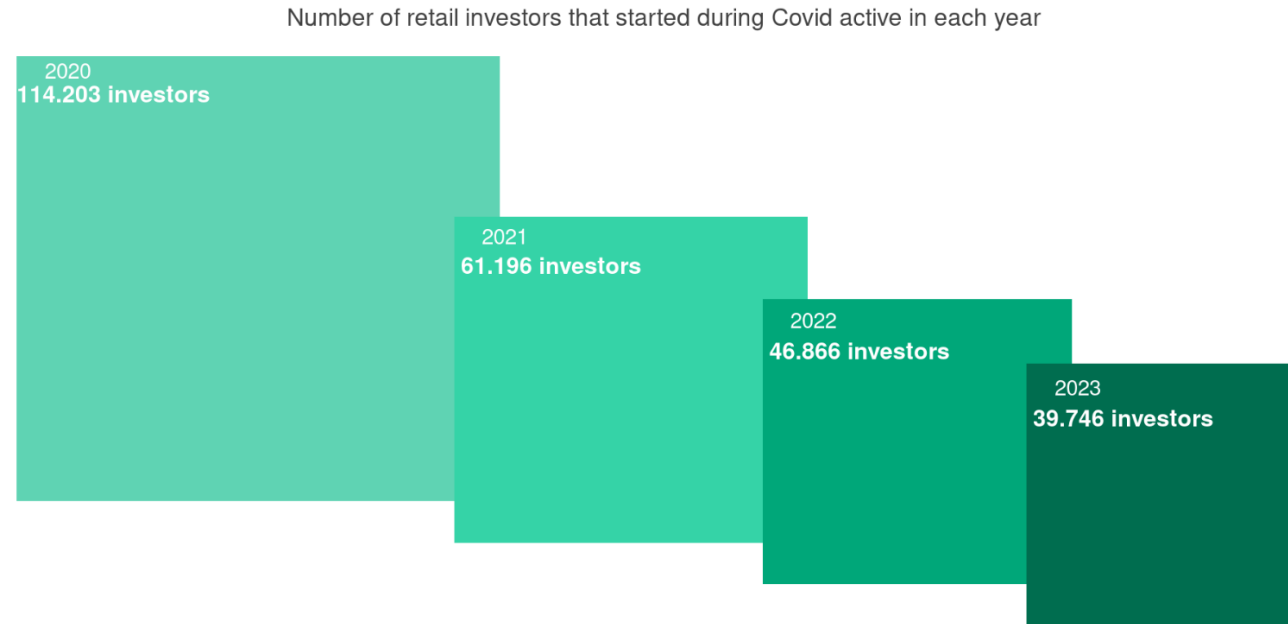
Tijdens de COVID-crisis belegden Belgische retailbeleggers minder in Belgische aandelen. Vanaf 2022 worden Belgische aandelen opnieuw populairder bij alle leeftijdsgroepen

Traded monetary volume in stocks, split by region

Source: FSMA, MIFIR database

Evoluties pre- en post-COVID

Welk percentage van de beleggers die startten met beleggen tussen 03/2020 en 12/2020 heeft in de daaropvolgende jaren nog gehandeld?

- 54% van deze nieuwe beleggers handelde nog in 2021
- 35% van deze nieuwe beleggers handelde nog in 2023

Aandelen & ETF's - conclusies

- ETF-beleggen wordt steeds populairder, terwijl het aantal actieve aandelenbeleggers lijkt te pieken; het leeftijdsverschil tussen ETF- en aandelenbeleggers neemt toe
- Belgische retailbeleggers houden zeer geconcentreerde aandelenportefeuilles aan; meer dan 1 op 3 heeft in slechts 1 aandeel gehandeld
- Jongeren beleggen steeds vaker in ETF's en beleggen internationaler; ouderen blijven dichterbij huis
- 2/3 van de transacties gebeuren door mannen op een individueel account
- COVID: langetermijnpact: slechts 35% van de startende beleggers tussen 03/2020 en 12/2020 handelt nog in 2023

Focus op opties

Populatie

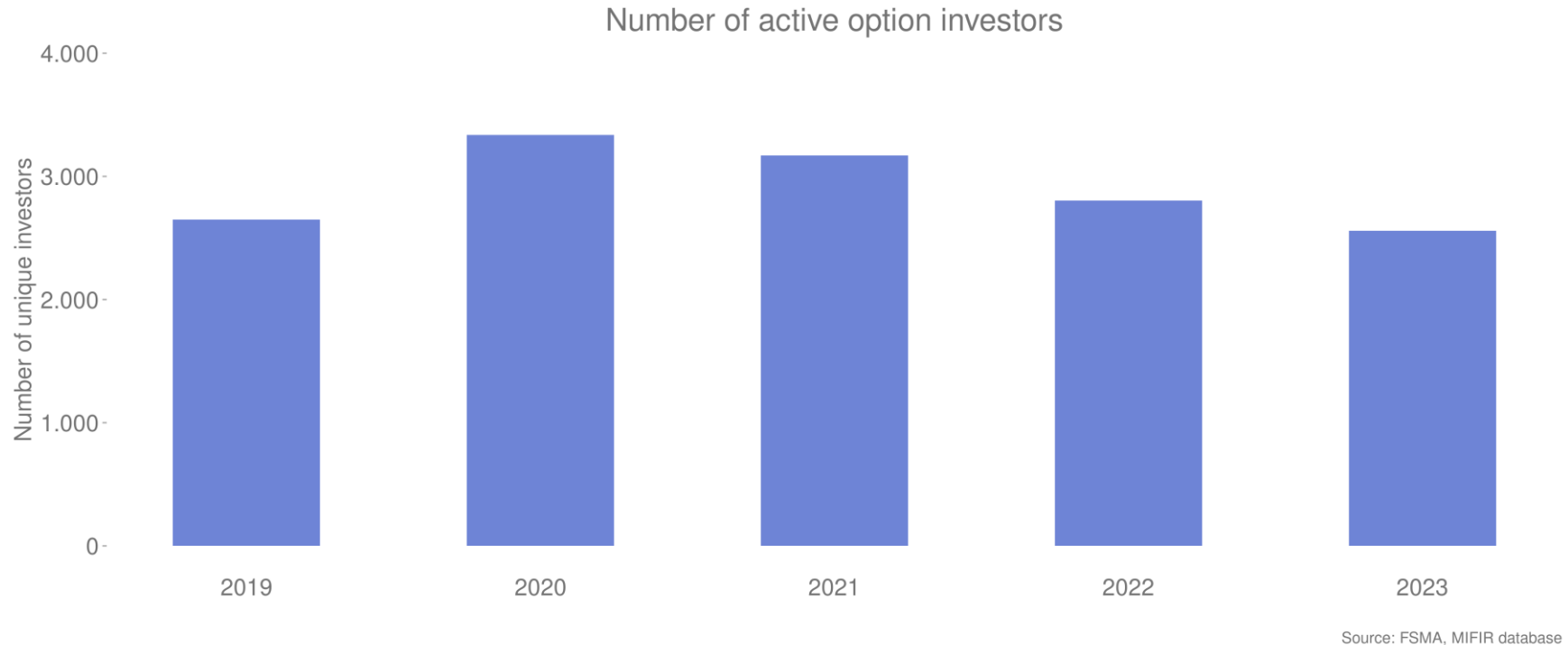
- Ongeveer 12.000 unieke Belgische retailbeleggers hebben optietransacties uitgevoerd sinds 2019
- Handel in bijna 180.000 unieke instrumenten, met meer dan 500 verschillende aandelen als onderliggende waarde
- Verdeling man/vrouw gelijkaardig aan deze voor investeringen in ETF's en aandelen
- De Belgische optiebelegger is gemiddeld 54 jaar: 50+'ers verhandelen 55% van de optietransacties; slechts 1 op 10 accounts hoort toe aan jongeren

Marktbeeld

Ondanks een toename van het aantal optiebeleggers in 2020 en 2021 lijkt de markt zonder al te grote fluctuaties opnieuw te evolueren naar de situatie pre-COVID

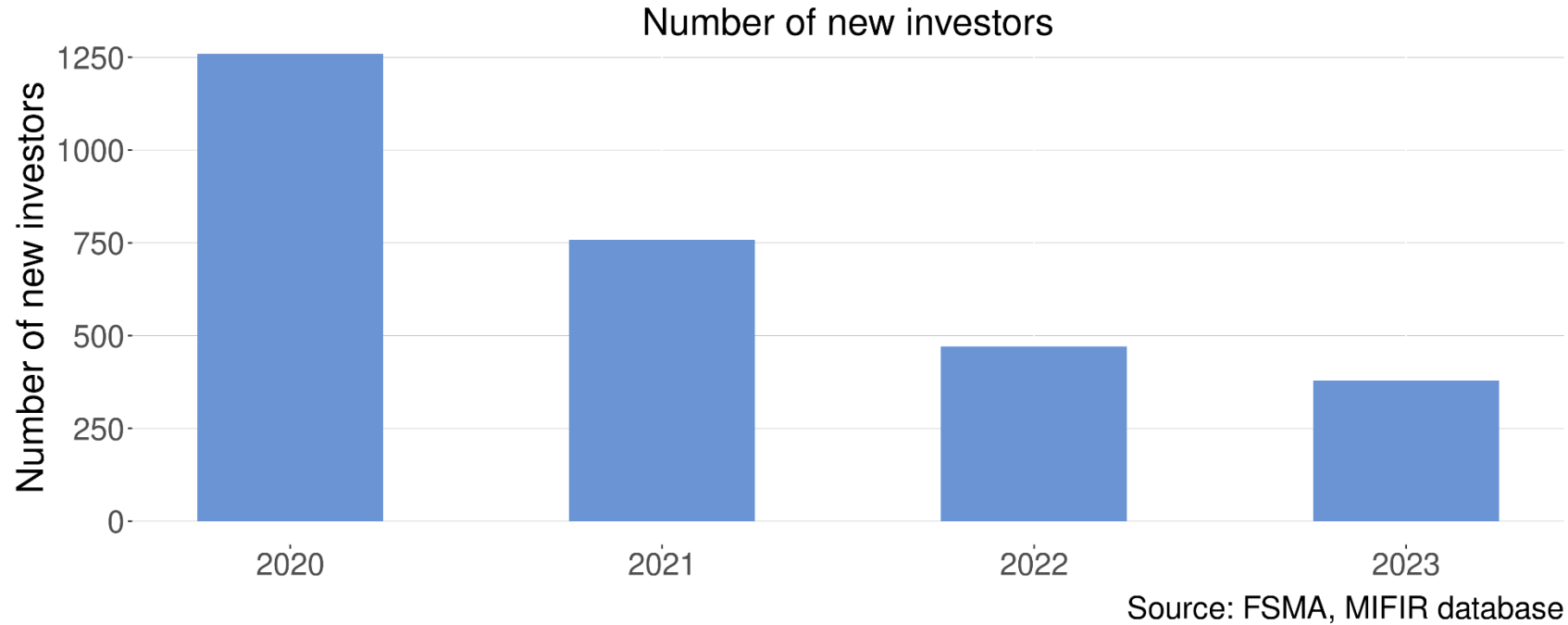
- Het aantal optiebeleggers blijft beperkt (12.000 vs meer dan 600.000 beleggers in aandelen en ETF's)
- Het aantal actieve optiebeleggers in 2023 lag in lijn met de aantallen uit 2019
- Het monetaire volume van de optiehandel varieert in functie van geopolitieke en economische ontwikkelingen
- Dit duidt op een gezonde marktstructuur die niet onderhevig is aan overmatig gokgedrag of speculatie

Aantal actieve optiebeleggers

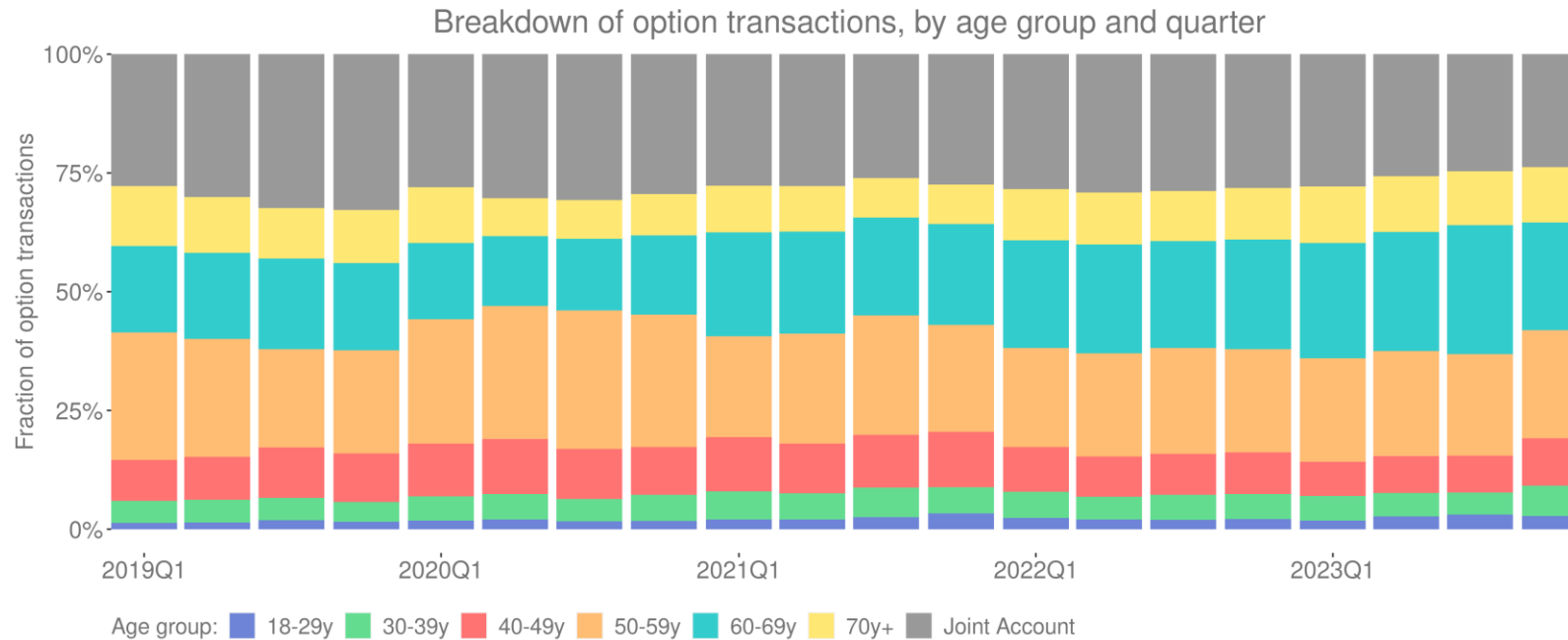
Het aantal actieve optiebeleggers zakt gestaag na een COVID-piek: aantal actieve beleggers in 2023 min of meer op het niveau van 2019

Aantal nieuwe optiebeleggers

- De instroom van nieuwe optiebeleggers neemt duidelijk af na COVID
- Instroom van nieuwe beleggers gekelderde sinds 2020: 1.260 nieuwe beleggers in 2020 vs 379 in 2023

Optiebeleggers - leeftijd

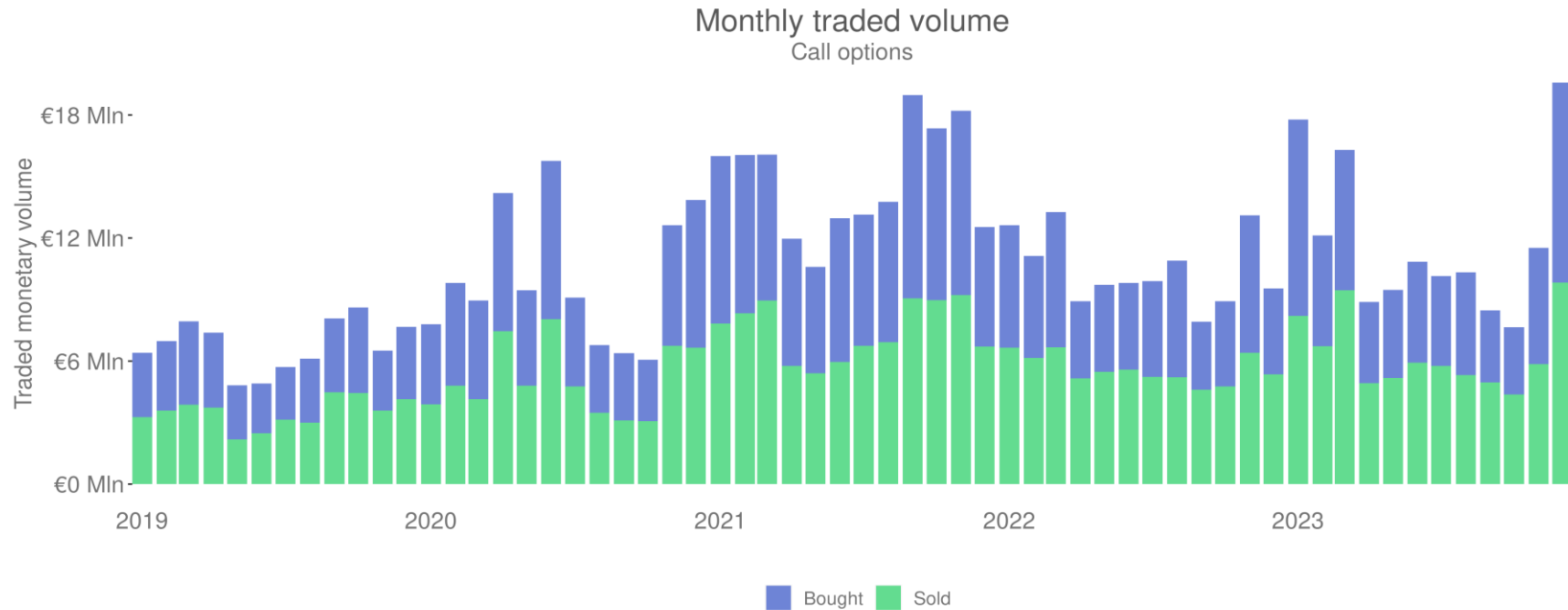
Source: FSMA, MIFIR database

- De Belgische optiebelegger is gemiddeld 54 jaar
- 50+'ers doen 55% van de transacties
- Jongeren (-29 jaar) doen slechts enkele procenten van de transacties

Evolutie verhandelde marktwaarde

- Aantal transacties in opties piekt geregeld afhankelijk van marktsituatie, maar de markt is complexer dan de retailmarkt voor aandelen of ETF's
- Monetaire handel in call- of put-opties reageert verschillend afhankelijk van beursstemming:
 - Call-opties: Het kopen van een call-optie geeft aan iemand het recht om een aandeel aan een vooraf vastgelegde prijs (strike price) te kopen
 - Put-opties: Een put-optie geeft het recht aan de koper van de optie om een aandeel te verkopen aan een vooraf vastgelegde prijs.

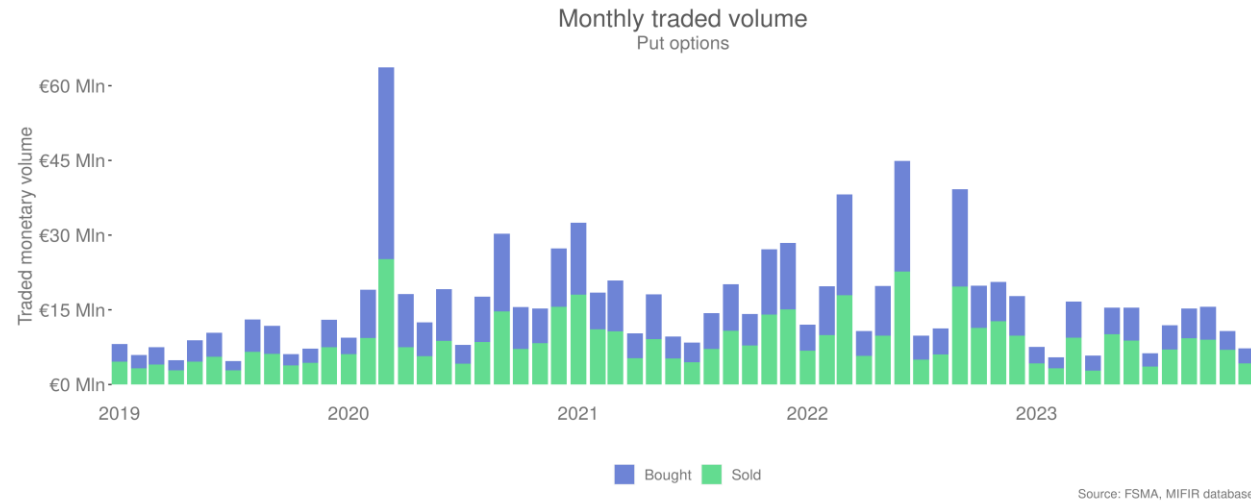
Marktwaaarde call-opties

Source: FSMA, MIFIR database

- Gemiddelde maandelijkse volumes gaan in stijgende lijn
- Piek in december 2023: mogelijks gerelateerd aan de beurshype rond AI en verwachtingen omtrent renteverlagingen

Marktwaaarde put-opties

- Enorme stijging in verhandelde put-volumes bij de start van de pandemie (aankoop van put-opties als bescherming tegen dalende aandelenprijzen).
- Volumes blijven ook na 04/2021 (einde van de 2de COVID-golf) boven pre-pandemische niveaus
- Dalende trend in 2023, met mogelijke impact van geopolitieke en andere ontwikkelingen (vb. stijgende volumes in 03/2022 door Russische invasie van Oekraïne)

Opties - conclusies

- Opties blijven een nichemarkt voor de Belgische retailbelegger: slechts 12.000 Belgische retailbeleggers actief tussen 2019 en 2023
- Een meerderheid van alle optietransacties wordt uitgevoerd door mannelijke beleggers, via hun individuele accounts
- Jongeren verhandelen slechts een klein deel van alle optietransacties, in een markt gedomineerd door 50+'ers
- Geen aanwijzingen dat er post-COVID structureel meer Belgische retailbeleggers actief zijn op de optiemarkt
- Geen aanwijzingen van overmatig gokgedrag of speculatie

Lees meer in het jaarverslag...

De FSMA heeft bijzondere aandacht voor de kosten en het rendement van financiële producten

Om het vertrouwen van de financiële consumenten te vergroten, komt het erop aan ervoor te zorgen dat de financiële producten die hen worden aangeboden, perspectief bieden op reëel rendement en geen ongerechtvaardigde hoge kosten aanrekenen. Dat betekent dat beheerders van deze financiële producten het belang van de financiële consument steeds vooropstellen en voor een toereikend rendementspotentieel zorgen. Dat is wat met het *value for money*-concept wordt bedoeld, dat thans ook op Europees niveau een belangrijk aandachtspunt is. Volgens het door de Europese Commissie voorgestelde *Retail Investment Strategy*-pakket bieden bepaalde beleggingsproducten de belegger geen toereikende *value for money*. De Europese autoriteit EIOPA kaart deze problematiek ook aan voor de verzekeringsproducten.

De FSMA waakt over de bankierseed en zijn tuchtregime

Begin 2024 werd de nieuwe bankierseed en tuchtregeling voor de banksector gepubliceerd. De FSMA staat voortaan in voor het toezicht op en de handhaving van deze nieuwe regeling.

Duurzaamheid en greenwashing staan hoog op de agenda

In 2023 is duurzame financiering in volle opmars. De wettelijke omkadering wordt verder uitgewerkt en bij ondernemingen en financiële marktdeelnemers groeit het besef dat duurzaamheidsinformatie een krachtig instrument is om extra-financiële doelstellingen te bereiken en bij te dragen aan de ecologische en sociale bezorgdheden van de beleggers. Als toezichthouder ziet de FSMA toe op de gegevens die marktdeelnemers hierover publiceren en gaat ze de strijd aan tegen praktijken die dergelijke informatie misbruiken voor greenwashing. De bestrijding van greenwashing behoort tot de kerntaken van de FSMA. Zij wendt dan ook een almaar groter deel van haar middelen aan om controleacties te voeren en het wettelijke kader te handhaven dat de voorbije jaren werd uitgewerkt.

FSMA JAARVERSLAG 2023

AUTORITEIT
VOOR
FINANCIËLE
DIENSTEN
EN MARKTEN

<https://www.fsma.be/nl/jaarverslagen>

FSMA voorzitter van de wereldwijde organisatie IOSCO

IOSCO staat voor *International Organization of Securities Commissions*. Haar 130 leden houden samen toezicht op 95 procent van de wereldwijde financiële markten. FSMA-voorzitter Jean-Paul Servais is ook voorzitter van de Board van IOSCO. Onder zijn voorzitterschap boekte IOSCO in 2023 vooruitgang in een aantal belangrijke domeinen, zoals de invoering van wereldwijde normen inzake rapportering over duurzaamheid, de aanpak van cryptoactiva en *Decentralized Finance* (DeFi) en niet-bancaire financiële intermediatie (NBFi).

De FSMA zet in op data-analyse

Het verwerven en inzicht krijgen in data is voor financiële toezichthouders van groot belang. Het laat hen toe om risico's sneller te detecteren en sneller op te treden. De FSMA zet in tal van domeinen in op data-analyse. Op enkele jaren tijd is data-analyse uitgegroeid tot een onmisbare tool voor de FSMA. Ze analyseert hierbij zowel gestructureerde als ongestructureerde data en maakt gebruik van geavanceerde analysetechnieken. De FSMA stelt zich tot doel om het data-gedreven toezicht in de toekomst verder uit te bouwen.

De FSMA geeft informatie aan consumenten en professionals

De bescherming van de consument staat centraal in de missie van de FSMA. Om de consument wegwijs te maken in de financiële wereld verspreidt de FSMA een brede waaier aan informatie. Haar belangrijkste informatiekanal is de website van Wikifin. Die biedt de consument laagdrempelige informatie over tal van financiële onderwerpen en beschikt over verscheidene reken- en vergelijkingstools voor de consument.

Voor de financiële sector is het belangrijk dat ze de verwachtingen van de toezichthouder goed kan inschatten. De FSMA doet grote inspanningen om haar verwachtingen duidelijk te maken. Dat doet ze bijvoorbeeld in nieuwsbrieven aan tussenpersonen, in mededelingen en circulaire. De FSMA organiseert ook webinars en informatiedagen voor de financiële sector.

Dank voor uw aandacht